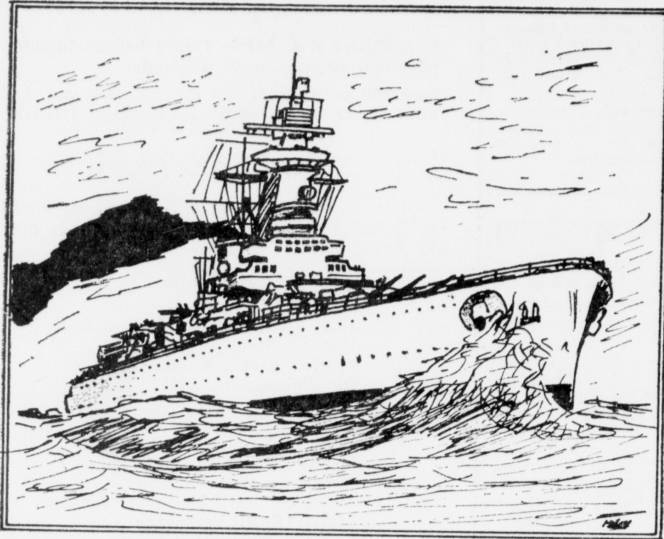

SLAGIÐ VIÐ LA PLATA

eftir G.Landsborough. Michel Nielsen týddi

I.

Tað fyrsta skipið, ið fór í felluna var s.s. Clement, ið hoyrði til Booth Line. Tað var tann 30. september 1939 á morgni. Veðrið var gott, og teir vóru beint eystanfyri ta brasiliansku strondina. Teir vóru nær endanum á eini ferð — bert ein millum nógvar — hjá tí gamla skipinum, uttan at teir vistu nakað um, at teir um stutta tíð vildu vera mitt í 2. heimsbardaga.

Triðji stýrimaður, H. J. Gill, hevði vakt, tá eftirhyggjamaðurin rópti: »Skip á bakborðssíðu«. Gill fæddi kikaran hjá sær haryvir og byrjaði at hyggja at tí fjara skipinum.

I meira enn trýggjar vikur hevði land hansara og Týskland verið í kriggi við hvørjum øðrum, men hetta hevði sanniliga onki havt at týða fyri livið umborð á s.s. Clement. Kríggið sýntist fjart burtur heruti á tí víða Suðuratlantshavinum. Tað heila var nakað, sum hesir sjómenn ikki rættiliga kundu skilja. Sóln skein og veðrið var gott. Sjálvt um kósir hjá Clement gekk í síkksak, eins og boðini harum vóru, kundi ongín av teimum trúgva, at teir kundu fáa nakað við kríggið at gera so stutt aftaná, at tað var byrjað.

Men — »Skip á bakborðssíðu«. Eingin góður yvirmaður tekur nakran kjans. Nú hevði Gikk kikaran rættaðan móti tí ókenda skipinum, meðan hann biðaði eftir, at tað skuldi koma so nær, at hann kundi siggja, hvat tað var. Hann hevði nú ikki so leingi at biða, tí tað ókenda skipið sigldi beint móti teimum við miklari ferð.

Um klokkan 11.15 tók triðji stýrimaðurin talirorið og rópti niður til skiparan, Cpt. F. C. P.

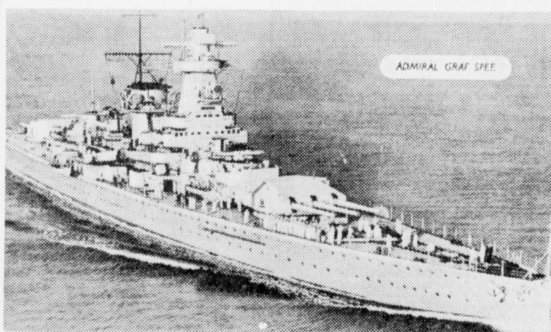
Harris, sum var farin niður, undir fyri litla løtu síðani: »Skiparin, eitt krigsskip kemur beint móti okkum, umleið fyra stig á bakborðs bógvið.

»Eg komi upp alt fyri eitt«.

Cpt. Harris kom skjótt upp á brúnna og hugdi móti krigsskipinum, ið nærkaðist skjótt. Tað var tó fleiri fjórðingar frá teimum enn, og tí tað kom móti teimum var tað ringt at

ir. Hann helt enn, at tað fremm anda skipið var Ajax.

Tá Harris kom uppaftur á brúnna — hann sá heilt flottur út í tí hvíta jakkanum — var krigsskipið bert 3-4 fjórðingar burtur, tað sá ógilt út í sólarljósinum. Men enn vísti tað onki flagg ella nakað signal. Nú byrjaði tað heila at sýnast heldur lógið, og kanska vóru yvirmenninir á Clement ikki frír

LUMMASLAGSKIPIÐ ADMIRAL GRAF SPEE

kenna aftur. Tað sendi ongi boð, og menninir á farmaskipinum kundu orki flagg siggja.

Harris segði: »Tað kundi verið Ajax«. Tað sýntist ikki móguligt hjá nokrum so stórum týskum herskipi at kunna vera har: tá negin hjá Royal Navy lá millum teir og Týskland, og teir vistu, at H. M. S. Ajax var har á leið.

Enn eina løtu hugdu teir at skipinum, meðan teir royndu at finna útav, hvør tað var. Tað var ógiltiga hvitt um gronina, so Gill segði: »Hann sigir ið hvussu fer 30 mil.«

Harris segði: »Tað sær út til, at vit fáa eina litla vitjan. Koyr flaggið upp. So fari eg í ein annan jakka.« Hann fór niðrun-

fyri at bera nakað av ótta.

Onkur niðri á dekkinum rópti: »Hygg, har fer ein flúgv-ari upp.«

Knappliga reykt ein flúgvári út frá krigsskipinum, hann bleiv tveittur út í luftina. Men Ajax hevði eisini ein vatnflúgv-ara...

Fyrsti stýrimaðurin kom rennandi beint sum hetta hendi. Hann spurdi skiparan: »Skulu vit sýna teimum navn okkara?« Skiparin nikkaði og fyrsti stýrimaður fór víðari. Hann var tó bert komin nokur fá fet, tá flúgvarin kom ylandi beint móti teimum. Bæði yvirmenn og manning gløddu at tí larmandi flogfarinum, tá tað byrjaði at kava móti skipinum.

So hendi alt óføra skjótt. Tað sýntist eins og víðurin á Clement knappliga loysnaði og fór leypandi avstað í smápettum kring yvirmenninir á brúnna. Teir hoyrdu smellini frá eini maskinbyrsu meðan flúgvarin streyk yvir høvðini á teimum. Tað eydnaðist teimum at siggja merkinu undir veinginum á flúgvaranum. Tey vóru týsk, og flúgvarin skjótt eftir teimum við eini maskinbyrsu.

Harris hoyrði fyrstastýrimannin, Jones, rópa: »Guð forbarmi seg. Tað er jú ein týskari.« Harris sjálvur hevði longu steðgað skipinum. Tað var ikki so mikið sum ein høgblýrsa umborð, og hetta var tað einasta, hann kundi gera fyri at royndu at bjarga manningini hjá sær. »Skal eg seta bátarnar út, sir?« spurdi Jones.

»Ja,« svaraði Harris, sjálvst um eygu hansara fylgdu flogfarinum, ið eins og ein rovfuglur nú kom móti teimum aftur. »Allir menn á dekkið,« rópti hann, »og setið hasar bátarnar út nakað skjótt.«

Skipið misti ferð, tað skuldi piloturin á flúgvaranum kunn-að sær nú, men tað sýntist at gera honum tað sama. Hann kavaði aftur og sópaði skipið við kúlum. Fyrstistýrimaðurin sakk knappliga saman, og blóðið sprændi úr hond og undirarmi hansara. Á dekkinum rópti menninir í vreiði móti álopinum, og skundaðu sær við at fáa bátarnar út. Enn einaferð kom vatnflúgvarin runt og einaferð enn bleiv stýrhúsið sorðað av kúlum, menn nú vóru menn varir við álopinum og funnu sær skjól, so ongín særðist hesaferð.

Niðriundir sendi telegrafisturin, eftir boðum frá skiparanum, út neyðarkall. Tað byrjaði RRR. Tað var tað loyniliga signalið, sum merkti: Eg verði álopin av flúgvara. Tað eydnaðist telegrafistinum at senda positionina eina ferð, áðrenn boð komu frá krigsskipinum: Stopp. Ongi neyðarkall, ella ...»

Harris kundi onki annað gera enn at akta. Hann kundi siggja 11-tumma kanónirnar, sum vóru vendar beint móti teimum, klárar til at blása teir út úr sjónum, um hann bert steðgaði á eina litla løtu. Hann beyð telegrafistin fara upp á dekkið, og rópti til manningina um at seta bátarnar á sjógvín og rýma frá skipinum. Clement skuldi oyðileggjast, og hann vísti tað. Tað einasta troystandi var, at neyðarkall teirra var blivið hoyrt. Telegrafisturin segði hon um frá, at eitt brasilianskt farmaskip hevði hoyrt tað. Hann fór ivaleyst víðari við tí, og á henda hátt kundu teir fáa hjálpi.

I skundi koyrði hann skips-pappirini í ein lórfstposu og tveitti tey fyri borð. So leyp hann niður í ein bjargingarbát. Meðan teir róðu burtur frá

skipinum, kom ein týskur maskinbátur yvir móti Clement. Teir bretsku sjómenninir hugdu at figgindum teirra. Hesir vóru ungir menn, ið vóru reyðir í andlitinum av sigursgleði. Teir tóku skiparan og maskinmeistarán á Clement við aftur til skipið. Týskarnir góvu teimum orðrar til at opna botnkranarnar, so skipið sakk á henda hátt. Maskinmeistarinn, Bryant, aktaði væl og opnaði nakrar ventilar, men hesir fylldu bert barlastangarnar, so at Clement nakrar tímar seinri mátti søkkjast av 6-tumma kanóneldi frá krigsskipinum.

Hóast hetta vóru týskarnir stakbliðir móti bretunum. Teir sendu fylgjandi boð út: »Gerði so væl at bjarga bjargingarbátarnar frá Clement, 0945 suður og 3404 vestur.« Boðini vórðu hoyrd, og dagin eftir, varð ein bjargingarbátur funnin av einum brasilianskum skipi. Triggir aðrir róku inn til Maceio dagin eftir. Harris og Bryant vórðu settir umborð á eitt grikskt farmaskip, Papalemos, við Cap verdeoyggjarnar tann 9. oktober.

Skjótt flugu tíðindini til tað britska admiralitetið í London. Eitt lummaslagskip, Admiral Scheer, hevði vunnið tann fyrsta sigurin í 2. heimsbardaga í Suðuratlantshavinum.

Bæði yvirmenninir og manningin á Clement vistu, at tað var Admiral Scheer, tí tað stóð á hugvunum, sum teir týsku marinarnir høvdu, og tað stóð eisini á gronini og reyvin á tí týska skipinum. So tað var uttan íva tað týska lummaslagskipið Admiral Scheer.

Óg soleiðis byrjaði verkið hjá týskarunum. Eitt verk, ið kom at halda britska admiralitetið fyri gjøldur í meir enn tveir mánaðir.

(Framhald)

ARBODSTOL
BESTOG
STOPTICGØDS
TIMBUR
BYGGITICFAR

JFK

Telefon: 5146 - 5265
Telgr.: Kjelbro, Klakksvík
Telex 20

**KLAKKSVÍKAR
TIMBURHANDIL**

PI. J. F. KJØLBRO

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISFRET

FÆRØSK MARGARINE

FINT PRODUCT